

## ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ НА ГЕОГРАФСКИЯ ИНСТИТУТ ПРИ БАН (1951–2010)

*Гергана Методиева*

В статията е направен анализ на двете географски поредици – „Известия на Географския институт“, „Проблеми на географията в НР България“, и на списанието „Проблеми на географията“, издавани от Географския институт при БАН в периода 1951–2010 г. Характеризирани са техническите им параметри, тематичната насоченост в областта на физическата и икономическата география и др., анализирано е участието на учени географи от ГИ при БАН, висши училища, различни национални институции, както и от други страни. На база на тези анализи са посочени сходствата и различията между тези поредици и списанието и е изведена тенденция в развитието на публикационната дейност, свързана с географската наука.

### НАУЧНИ ПОРЕДИЦИ

Издаването на научни периодични издания е с много голямо значение, защото те отразяват научните резултати от изследователската работа на научните работници и изследователи. В тях са публикувани актуални резултати от научните изследвания в сравнително кратък срок след тяхното получаване. Периодичните академични географски издания в Географския институт от създаването му до 2010 г.<sup>1</sup> са поредиците „Известия на Географския институт“, „Проблеми на географията в НР България“ и списанието „Проблеми на географията“ (табл. 1).

---

<sup>1</sup> От 01.07.2010 г. е департамент География в Националния институт по геофизика, геодезия и география при БАН.

Т а б л и ц а 1

Академични периодични географски издания (1951–2010 г.)

Заглавие	Години на издаване	Томове/ книжки	Брой статии
Известия на геологическия, географския и химическия институт	1951	1	18 (2)*
Известия на географския институт	1954–1974	15	132
Проблеми на географията в НР България	1964–1978	5	56
Проблеми на географията	1974–2010	144	1100

\* В поредицата са публикувани само две статии с географска тематика на автори от Географския институт

#### НАУЧНА ПОРЕДИЦА „ИЗВЕСТИЯ НА ГЕОГРАФСКИЯ ИНСТИТУТ“

Това е първата академична географска поредица на Географския институт при БАН. Издава се в продължение на повече от 20 години, като са отпечатани 16 тома. Том 1 е издание на Отделението за геолого-географски и химически науки при БАН, а останалите петнадесет тома са издание на Отделение за геологически и географски науки при БАН. В Редакционната колегия на поредицата участват научни работници на ГИ и представител на Геолого-географския факултет при Софийския университет (табл. 2).

Т а б л и ц а 2

Издателска и техническа характеристика на поредицата  
„Известия на Географския институт“

Том	Редактори	Техническа характеристика		
		Формат	Тираж	Печатни коли
1	2	3	4	5
1.	Ек. Бончев, Ж. Гълъбов, Д. Иванов	*	*	*
2.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев, И. Пенков	70/100/16	400	11,25
3.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев, И. Пенков	70/100/16	500	8,62
4.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев, И. Пенков	71/100/16	500	12
5.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	700	15,01
6.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	650	11,63
7.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	550	16,13

1	2	3	4	5
8.	А. Бешков, Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	14,50
9.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	550	18,13
10.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	550	16,50
11.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	10,50
12.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	16,13
13.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	11,13
14.	Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	22,13
15.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	15,17
16.	Ж. Гълъбов, Т. Йорданов, К. Мишев	71/100/16	500	13,88

\*Не са подадени данни в книжното тяло

От техническата характеристика на отделните томове на поредицата се вижда, че има различия както по отношение на формата, така и на останалите параметри – печатните коли и тиража (табл. 2). През периода на издаване оформлението на корицата се е променяло два пъти.

От анализа на публикациите в отделните томове на поредицата „Известия на Географския институт“ се вижда, че те са включени в малък брой рубрики. Най-голям е броят на научните статии и студии – за разглеждания период те представляват 90 % от публикуваните материали (табл. 3). След като поредицата се отделя от изданието на Отделението за геолого-географски и химически науки, се появява рубриката „Дискусии“ единствено в том 2. Рубриката „Критика и библиография“ се среща в томове 2, 3 и 4, а рубриката „Хроника“ – в томове 2, 4 и 8.

Сравнението на съдържанието на отделните томове на поредицата „Известия на Географския институт“ показва, че в тях има и различен брой статии. В някои от томовете са публикувани и научни студии с различен обем. От направените изчисления се вижда, че средно на един том се падат по 219 страници и че в тази поредица има повече статии в един том при по-малък обем (брой страници) (табл. 3).

Издаването на поредицата е без фиксирана периодичност. Средно един том излиза за една година и три месеца (без да се включва първият съвместен том). Томовете 1 и 2 излизат през три години, а от том 3 до том 5 – през две години. Томовете от 5 до 11 включително излизат всяка година. Томове 11 и 12 са през две години, а в една и съща година излизат томове 13 и 14. През две години излизат томове 15 и 16.

В това изследване е направен анализ само на научните статии на поредицата „Известия на Географския институт“, тъй като те са с най-голям брой и с най-голямо значение. От тематичния анализ се вижда, че броят на статиите с физикогеографска насоченост е 78 и е над два пъти по-голям от тези с иконом-географска насоченост, които са 34 (фиг. 1). Най-малък е броят на статиите с друга насоченост – общо 21. Те засягат общогеографски въпроси – за създаване на географски атласи, преподаване на географските знания и др. За структурата

Т а б л и ц а 3

Брой статии в поредицата „Известия на Географския институт“ по рубрики

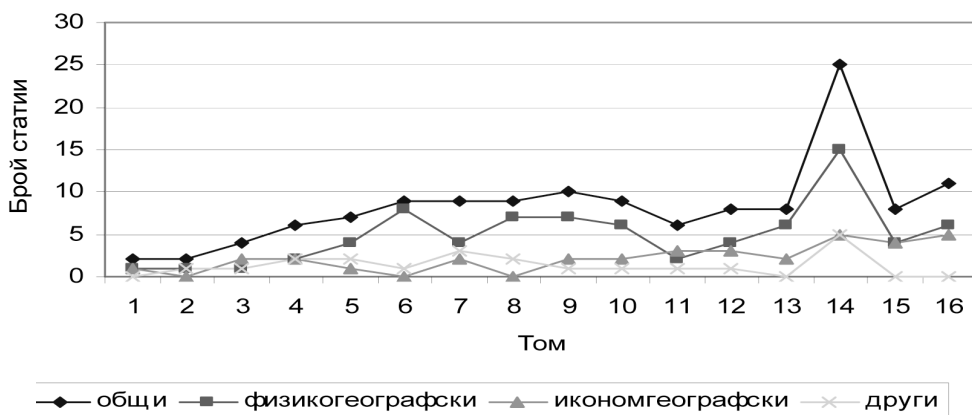
Том/ Година	Страници	Рубрики			
		Научни статии и студии	Дискусии	Критика и библиография	Хроника
1. (1951)	293	18 (2)*	–	–	–
2. (1954)	178	2	1	4	2
3. (1957)	134	4	–	4	–
4. (1959)	189	6	–	1	–
5. (1961)	224	7	–	–	1
6. (1962)	185	9	–	–	–
7. (1963)	229	9	–	–	–
8. (1964)	209	9	–	–	1
9. (1965)	253	10	–	–	–
10. (1966)	241	9	–	–	–
11. (1967)	162	6	–	–	–
12. (1969)	249	8	–	–	–
13. (1970)	177	8	–	–	–
14. (1970)	343	25	–	–	–
15. (1972)	237	8	–	–	–
16. (1974)	213	11	–	–	–
Общо	3509	133	1	9	4
Средно в един том	219	8,3			

\* В поредицата са публикувани само две статии с географска тематика на автори от Географския институт

на научните статии е характерно, че текстът е придружен с библиография и две резюмета – едното задължително на руски език (без том 14) и второто на западен език (френски, английски или немски език).

В поредицата „Известия на Географския институт“ само том 14 е посветен на определено събитие – 60-годишния юбилей на чл.-кор. проф. Живко Гълъбов, директор по това време на Географския институт. Затова в него участват със свои публикации и учени от различни европейски страни. Тематиката е разширена, не е само в областта на физическата география, но е и с икономгеографска насоченост.

В първия съвместен том, в който са включени статии от геологически, химически и географски науки, с географска тема са само две публикации – една физикогеографска и съответно една с икономгеографска тематика. Поради големия брой на томовете на поредицата „Известия на Географския институт“, тук не се разглежда тематичната насока на всеки отделен том, а всички са обединени в зависимост от тематичната близост. Томове 2, 3 и 4 се отделят от останалите, защото в тях са включени не само научни статии и студии, както е в

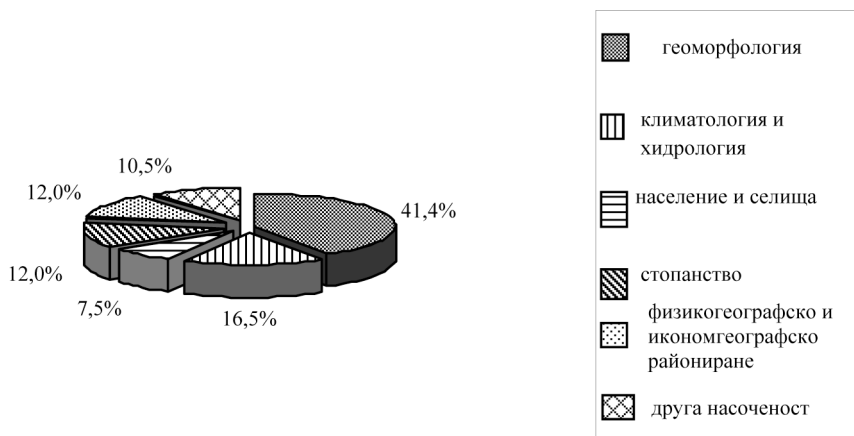


Фиг. 1. Брой на статиите по тематични направления в отделните токове от поредицата „Известия на Географския институт“ за периода 1951–1974 г.

следващите токове, а и материали от други рубрики. Най-много те са в томове 2 и 3. От том 4 нараства броят на научните материали. Освен уводните статии от редакционната колегия (томове 2 и 4), в тях са публикувани приблизително равен брой статии и студии с физикогеографска и икономгеографска насоченост.

В осем от томове (6, 7, 8, 9, 10, 13, 14 и 15) преобладават статиите с физикогеографска насоченост. В друга част от томове (5, 11, 12 и 16) има приблизително равенство в броя на статиите и студиите в областта на физическата и икономическата география. В общи линии се запазва тематичната насоченост на физикогеографските и икономгеографските статии.

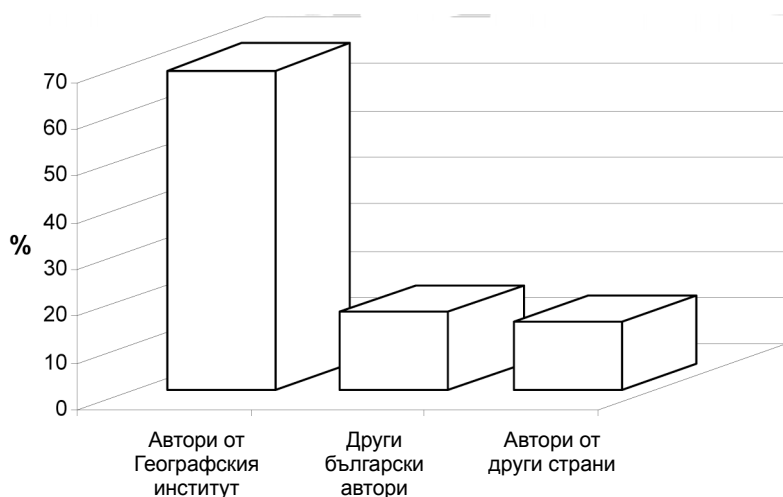
Поради комплексния характер на някои статии, съществуват известни затруднения при отнасянето им към една или друга група. По-задълбочен анализ на статиите позволява те да бъдат условно поделени на шест групи (фиг. 2).



Фиг. 2. Съотношение на научните статии и студии по тематични направления в поредицата „Известия на Географския институт“ за периода 1951–1974 г.

Най-голям дял от тях е посветен на резултати от геоморфоложки изследвания в различни части на страната (генезис, еволюция, състояние, морфология и развитие на формите на релефа), в която област работят по-голям брой изследователи в института. В поредицата „Известия на Географския институт“ на български автори са публикувани 40 статии с геоморфоложка насоченост и 18 статии на чужди автори. През изследвания период в различните институции работят 13 български геоморфолози, седем от които са в Географския институт при БАН. По-малко са публикациите в областта на климатологията и хидрологията. Икономгеографските статии и студии са предимно в областта География на селищата, на стопанството и районирването.

В поредицата „Известия на Географския институт“ е направено сравнение на броя на авторите от Географския институт, от други български институции и от други страни (фиг. 3) в зависимост от броя на техните публикации.



Фиг. 3. Съотношение между отделни групи автори в поредицата „Известия на Географския институт“, изчислено в проценти за периода 1951–1974 г.

Направено е и сравнение на публикуваните материали по пол на авторите, което показва по-голямото участие на авторите мъже, поради факта, че през този период те са преобладаващата част от занимаващите се с географски изследвания. Техният брой е 171, а на авторите жени – значително по-малък – 19.

Наред с това, съществуването на поредицата е дало възможност за публикуване на научни резултати и на много други български автори, работещи не само в областта на географията, но и в някои взаимосвързани с нея науки – геология, океанология, регионални науки и др. Сред тях има значителен брой автори географи от Геолого-географския факултет на Софийския университет. Малък е броят на чуждестранните автори. По-голямата част от тях са от бившия Съветски съюз, по-малък е броят на авторите от Румъния, бившата Чехословакия, Унгария и Германия.

НАУЧНА ПОРЕДИЦА „ПРОБЛЕМИ НА ГЕОГРАФИЯТА НА НР БЪЛГАРИЯ“

Това е втората поредица, излизала през периода 1964–1978 г., като са отпечатани пет тома. Тя е съвместно издание на Националния комитет по география, Българското географско дружество, Географския институт при БАН и Геолого-географския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. Поради това в редакционния комитет участват учени от Географския институт, като преобладават редактори от Софийския университет. И в тази научна поредица инициатор и главен редактор е чл.-кор. проф. Живко Гълъбов (табл. 4).

Т а б л и ц а 4

*Издателска и техническа характеристика на поредицата  
„Проблеми на географията в НР България“*

Том	Редактори	Техническа характеристика		
		Формат	Тираж	Печатни коли
1.	Ж. Гълъбов, И. Пенков, Т. Йорданов, И. Иванов, Д. Димитров	59/84/16	1480	16,30
2.	Ж. Гълъбов, И. Пенков, Т. Йорданов, И. Иванов, Д. Димитров	59/84/16	10000	17,04
3.	Ж. Гълъбов, И. Пенков, И. Иванов, Л. Динев, П. Пенчев, Хр. Маринов	59/84/16	1583	11
4.	Ж. Гълъбов, И. Пенков, И. Иванов, Л. Динев, П. Пенчев, П. Попов	*	2098	13,00
5.	Ж. Гълъбов, Д. Димитров, К. Мишев, Л. Динев, М. Мичев, Т. Йорданов	16/60/84	600	12,66

\* Не са подадени данни в книжното тяло

За разлика от първата поредица, и петте тома на „Проблеми на географията в НР България“ външното оформление е различно.

Както се вижда от табл. 4, също има промени във формата, тиража и печатните коли на отделните токове на поредицата „Проблеми на географията в НР България“.

За периода, през който излиза поредицата, се публикуват само научни статии и студии. Данните показват, че в тази поредица в един том при по-малък обем (брой страници) има повече статии. На един том се падат средно по 192 страници и 11,2 статии (табл. 5).

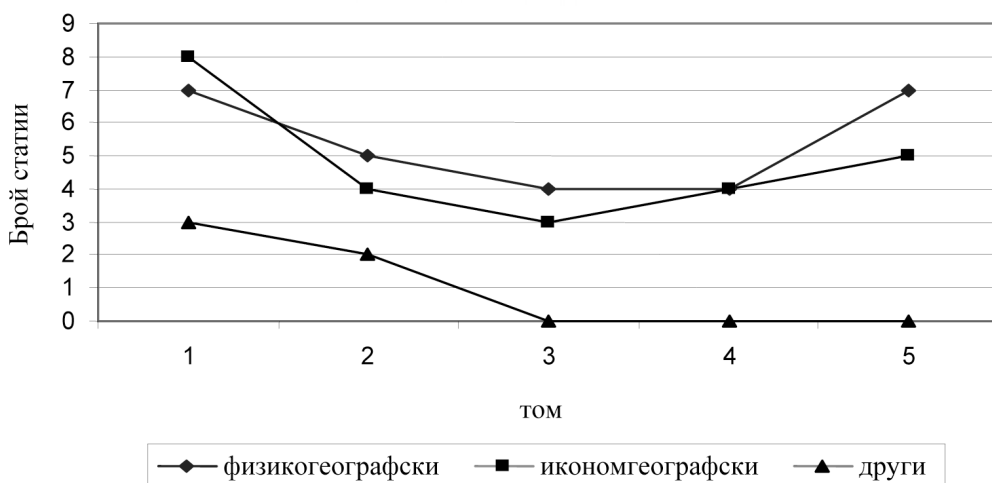
Т а б л и ц а 5

Брой статии в поредицата „Проблеми на географията в НР България“  
за периода 1964–1978 г.

Том/Година	Страници	Научни статии и студии
1. (1964)	246	18
2. (1968)	241	11
3. (1972)	130	7
4. (1975)	173	8
5. (1978)	173	12
Общо	963	56
Средно в един том	192	11,2

Периодичността на поредицата „Проблеми на географията в НР България“ също не е твърдо фиксирана. Изчисленията показват, че за 15-годишен период един том излиза от печат средно на три години. Томове 1, 2 и 3 се издават през четири години, а томове 4 и 5 – през три години.

Сравнението на броя статии в поредицата „Проблеми на географията в НР България“ показва, че „в петте тома са публикувани 56 статии (много от тях с приносен характер), от които 27 са с физикогеографска тематика, 24 с икономгеографска, 2 с общогеографска, 2 са посветени на образователни проблеми и 1 – на популяризирането на географските знания“ (С т е ф а н о в, 2009, с. 30). Съотношението на статиите с физикогеографска и икономгеографска насоченост е почти еднакво (фиг. 4). Най-малък е броят на статиите с друга насоченост – 5.



Фиг. 4. Брой на статиите по тематични направления в поредицата „Проблеми на географията в НР България“



Характерно за структурата на тази поредица е, че след всяка статия има резюмета на различни западноевропейски езици. Най-голям е броят на резюметата на френски език – 43, следван от тези на английски – 10, и на немски език – 3 бр. Има и библиография след текста на почти всички статии.

Всеки от петте тома на поредицата „Проблеми на географията на НР България“ е посветен на определена тематика. За разлика от поредица „Известия на Географския институт“, тук четири от петте тома са посветени на важни географски събития. Том 1 е издаден по случай XX Международен географски конгрес, проведен в Лондон през 1964 г. В него статиите са посветени на развитието на физическата и икономическата география и районирането на страната. Отделено е място и на въпросите за популяризирането на географските знания и преподаването им в средните и висшите училища.

Том 2 се посвещава на 70-годишнината от поставяне основите на специалността География в Софийския университет и 50-годишнината на Българското географско дружество. Разглеждат се „методически въпроси на научноизследователската дейност в различните клонове на географските науки“ (П р о б л е м и ..., 1968, с. 5). Този том „дава представа за проблемите, които занимават българските географи, и методическото и методологическото равнище на тяхното разработване“ (пак там, с. 5).

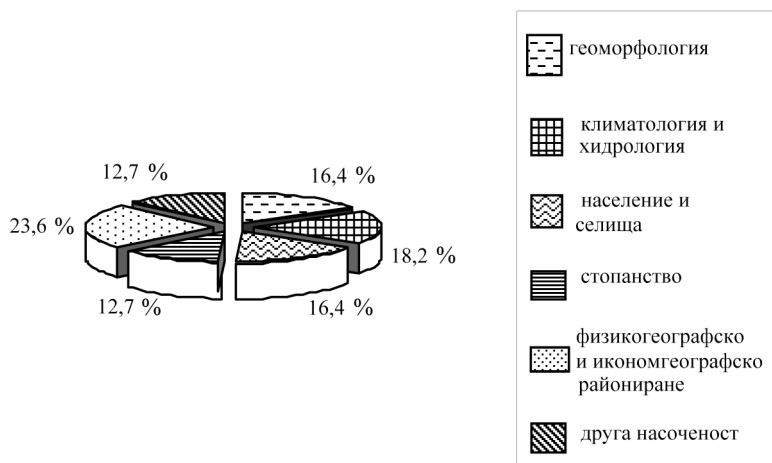
В том 3 са включени публикации, свързани с геоморфоложкото развитие на Родопите и Горнотракийската низина и проявяващите се засушавания. В няколко статии централно място „заемат въпросите на стопанскогеографското микро райониране на някои от териториите на областта с оглед разкриване границите и структурата на икономическите микрорайони и възможностите за целесъобразно развитие на тяхната икономика“ (П р о б л е м и ..., 1972, с. 5).

Том 4 е посветен на XXIII Международен географски конгрес в Москва през 1976 г. В него са представени материали, посветени на отрасловото физикогеографско и икономгеографско райониране на страната. Особено внимание в този том е отделено на микрорайонирането.

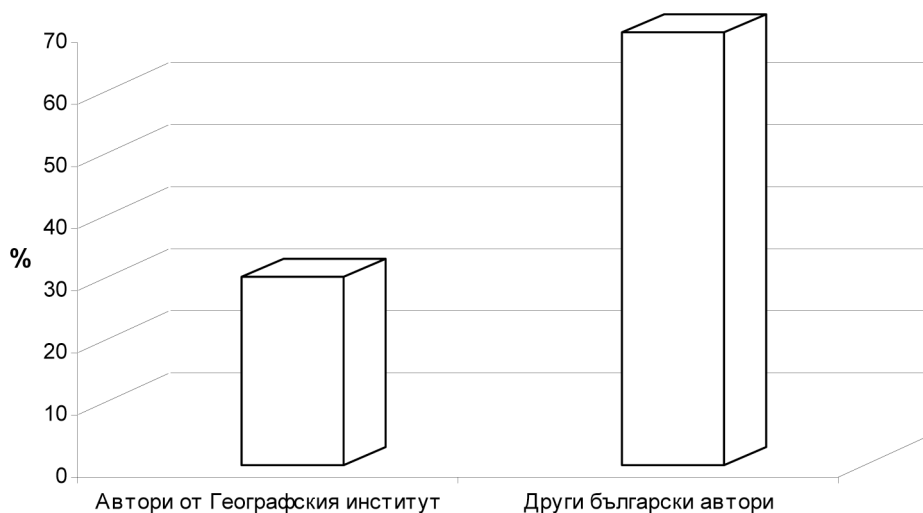
Том 5 е издаден по случай III Конгрес на българските географи, състоял се в Благоевград през м. септември 1977 г. Посветен е на природата и стопанството на Стара планина – проблеми, свързани с компонентите на природната среда, населението, транспортните и териториално-устройствените проблеми. С издаването на този сборник се цели „да се постави началото на системното географско проучване на Старопланинската област“ (П р о б л е м и ..., 1978, с. 8).

В поредицата „Проблеми на географията в НР България“ съотношението между отделните тематични направления е почти равномерно (фиг. 5).

Направеното сравнение на авторите, участвали в списването на поредицата „Проблеми на географията в НР България“, показва обратната ситуация на предишната разгледана поредица – значително по-голям брой на български автори от други институции и по-слабо участие на автори от Географския институт при БАН (фиг. 6). И в тази поредица отново преобладава броят на авторите мъже – 106, а само 7 са жени. Няма участие на автори от други страни.



Фиг. 5. Съотношение на научните статии и студии по тематични направления в поредицата „Проблеми на географията в НР България“ (1964–1978 г.)



Фиг. 6. Съотношение между отделни групи автори в поредицата „Проблеми на географията в НР България“, изчислено в проценти за периода 1964–1978 г.

#### НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПРОБЛЕМИ НА ГЕОГРАФИЯТА“

От 1974 г. по решение на ръководството на Географския институт поредицата „Известия на Географския институт“ прераства в научно академично списание. То се превръща в специализирано географско издание, което от десетилетия е единствено и до днес е официалният печатен орган на института (сега

департамент География в Националния институт по геофизика, геодезия и география). В него учени от БАН, висши училища, различни институции, както и автори от чужбина публикуват резултатите от своите научни изследвания. Това списание може да се счита като един от успехите на българската академична география, тъй като съществува най-дълго време и в него са публикувани най-голям брой статии (табл. 6). През дългите години на неговото издаване главни редактори са: чл.-кор. проф. Кирил Мишев и доцентите Дончо Дончев, Марина Йорданова, Стефан Велев и Маргарита Илиева. Постепенните промени в състава на Редакционната колегия показват приемственост, утвърждаване и унаследяване на традициите, както и внасяне на нови идеи и методи, с което списанието се обновява и качеството на публикуваните в него материали се повишава.

Библиографският анализ показва запазване на формата на отделните книжки през анализирания период и близост в тиража. Списанието излиза в 4 книжки годишно, които са във формат 70/100/16 и съдържат от 4 печатни коли (за един брой) до 23,50 (за четири броя в едно печатно тяло – напр. 2000 г.). Издавани са в тираж от 570 до 160, като през последните години по финансови съображения два броя на списанието се обединяват в едно книжно тяло. За периода 1974–2010 г. цветът на кориците му се е променял няколко пъти. През 1981 г. списанието получава ISSN<sup>2</sup>.

В излезлите до края на 2010 г. 144 книжки „в синтезиран вид е съхранен почти целият научен фонд на географската мисъл. Прегледът на съдържанието им показва един широк спектър от тематични направления, в който са представени всички области на географската наука: физическата география и нейните клонове – геоморфология, климатология, хидрология, почвознание, биогеография, ландшафтознание; икономическата география – с география на населението и селищата, на стопанските отрасли и комплекси, на транспорта на обслужващата сфера; картографията; геоекологията – чрез географските аспекти на опазване на околната среда, оценката и рационалното използване на природните ресурси, оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), устойчивото развитие и т.н.“ (Ботева, 1999, с. 4).

През годините съдържанието на списанието е обогатявано неколкостранно с отделни рубрики, например: „Конгреси, конференции, симпозиуми“, „Юбилеи и годишнини“, „Рецензии и отзиви“ (от 1976 г.), „Научни съобщения“ (от 1978 г.), „Географската мисъл и идеи през вековете“ (от 1988 г.), „Из живота на Международния географски съюз“ (от 1991 г.), „In memoriam“ (от 1992 г.) и „Дискусии“ (от 1999 г.), „Научен коментар“ (от 2003 г.). В тях са поместени много публикации с ценна информация и коментари. Първоначално рубриката „Дискусии“ е за отговор на въпроси по някои публикации, а от 2003 г. в нея се публикуват и статии, които имат дискуссионен характер (2003, кн. 3–4) и (2008, кн. 3–4) (табл. 6).

---

<sup>2</sup> ISSN е цифров код (международен стандартен номер) за периодични издания, който се състои от осем арабски цифри, от 0 до 9, като последната е контролна и понякога е X. Задължително е изписването на инициалите ISSN за разграничаване от други номера и кодове.

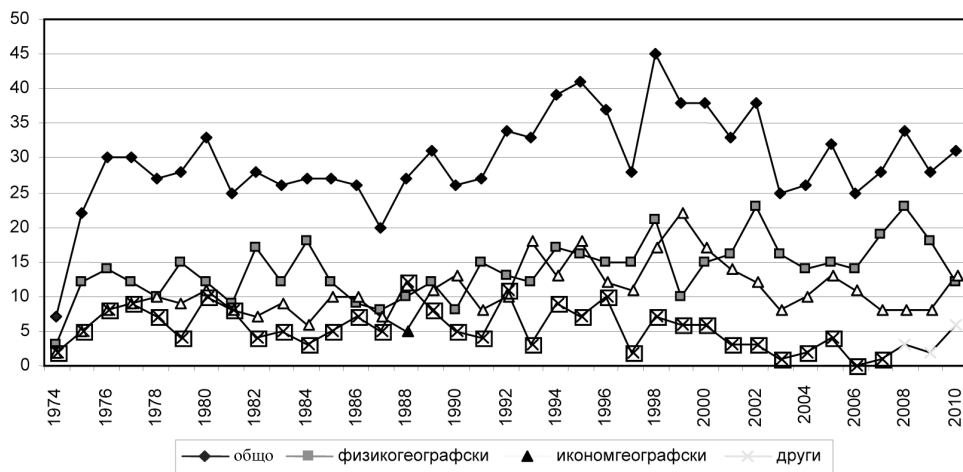
Т а б л и ц а 6

Брой публикации по рубрики в списание „Проблеми на географията“ за периода 1974–2010 г. (по М е т о д и е в а, 2010)

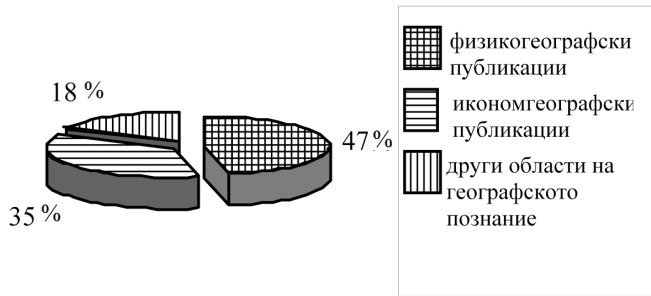
Години	Статии	Дискусии	Географскага мисъл и идеи през вековете	Отзиви и рецензии	Юбилей и годишнини	Научни съобщения	In memoriam	Конгреси, конференции, симпозиуми	Из живота на Международния географски съюз	Научен коментар
1974–1980	177	-	-	20	11	1	-	20	-	-
1981–1990	263	-	14	54	36	1	-	44	-	-
1991–2000	360	3	6	11	24	4	7	12	2	-
2001–2010	300	6	5	9	19	10	7	1	-	2
Общо	1100	9	25	94	90	16	14	77	2	2

През 37-годишния период от излизането на списанието са отпечатани 1100 статии, от които 512 на физикогеографска тематика, 391 – на икономгеографска, и 197 статии, посветени на въпроси, отнасящи се до изследвания в други области на географското и научното познание (фиг. 7).

От анализа се вижда преобладаващият брой на статиите с физикогеографска насоченост и по-малкият на тези с тематика от областта на социално-икономическата география, което се дължи на по-трудно събираемата и достъпна информация за протичащите социални и икономически явления в страната през годините на преход.



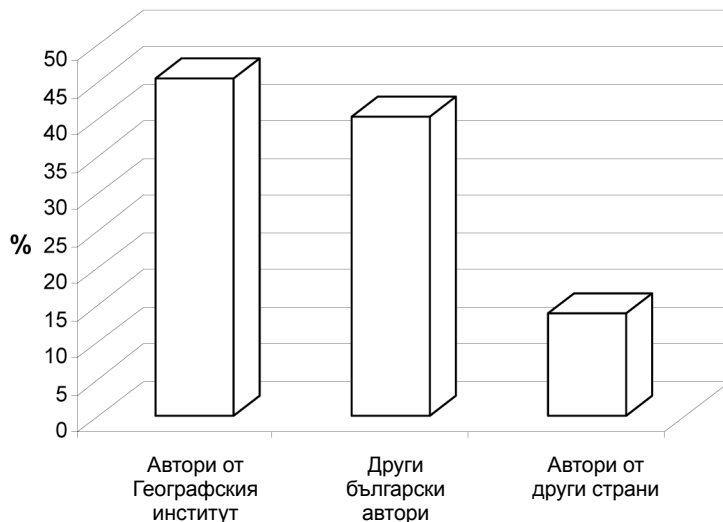
Фиг. 7. Брой статии по тематични направления в сп. „Проблеми на географията“ за периода 1974–2010 г.



Фиг. 8. Съотношение между статиите с различна тематична насоченост в списание „Проблеми на географията“

На фиг. 8 е показано процентното съотношение на статиите в списанието „Проблеми на географията“ в зависимост от тяхната тематика за целия период на изследване (1974–2010 г.).

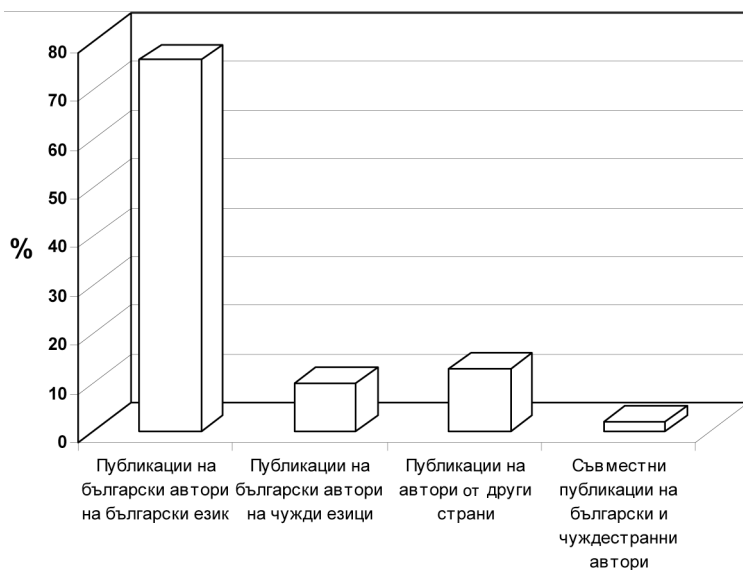
Показателен е анализът на участието на автори от Географския институт при БАН, български автори от други институции и автори от други страни, като броят на авторите е изчислен в зависимост от броя на техните публикации. От фиг. 9 се вижда, че участието на авторите от Географския институт е най-голямо, следвано от други български автори, работещи не само в областта на географията, но и в някои свързани с нея науки – геология, океанология, демография, регионални науки и др. Това показва ролята на списанието за развитието на географската наука и потвърждава факта, че чрез него се дава възможност за



Фиг. 9. Съотношение между отделни групи автори в списание „Проблеми на географията“ за периода 1974–2010 г.

публикуване на научните резултати от изследвания на широк кръг специалисти не само у нас, но и в чужбина. Анализът показва тенденцията за нарастване на броя на чуждестранните автори през последните години, причина за което са и все по-задълбочените и широки контакти на учени от департамент География с учени от други страни. Съвместното научно сътрудничество по многобройни проекти намира достойно място за изява чрез публикуване на отделни разработки на страниците на списание „Проблеми на географията“. Докато до края на 80-те години от ХХ в. най-голям брой чуждестранни автори са от бившия Съветски съюз, следвани от автори от Полша, Румъния, Чехия, Унгария, Германия и др., през последните години се отчита участието и на автори от САЩ, Великобритания, Македония, Сърбия, Австрия и други страни. Участието на повече чуждестранни учени показва нарастването на авторитета на списанието сред тях.

В настоящата работа е направен и анализ на материалите, публикувани на български и на чужд език, от който се вижда, че най-голям е относителният дял на статиите на български автори на български език (фиг. 10). Все още е нисък дялът на статиите на български автори на чужд език (главно английски), но през последните години се наблюдава тенденция на нарастването им. Броят на публикуваните материали на английски език се увеличава и от публикациите през последните години по съвместни проекти със САЩ, Полша, Румъния и др. Може да се оцени, че дялът на съвместните публикации между български и чуждестранни автори е все още малък, но се отчита тенденцията за увеличаване на техния дял. Материали, изнесени на международни научни форуми, също намират отражение на страниците на списанието, с което дялът на отпечатвани-



Фиг. 10. Публикувани статии на български и чуждестранни автори (%) в списание „Проблеми на географията“ за периода 1974–2010 г.

те материали на английски език се увеличава значително. Например през 2010 г. над 50 % от публикуваните статии са на английски език. Стремежът на Редакцияната колегия е всяка четвърта книжка да излиза на английски език. През разглеждания период има и публикации на руски, френски и немски език. Нарастването на броя на публикациите на чужд език позволява на повече читатели да се запознаят с резултатите от изследванията на българските и чуждестранни учени. Чрез отдел „Международен книгообмен“ на Централната библиотека при БАН списание „Проблеми на географията“ се разпространява в много страни, което допринася за популяризиране на българските и чуждестранните изследвания.

От 2008 г. част от илюстративния материал се публикува в цветен вариант, което повишава качеството и информативността на публикуваните статии.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направеното изследване на периодичните издания представя тематичните насоки на научноизследователската дейност в Географския институт при БАН през периода 1951–2010 г. Те отразяват структурата на института, характера на научните изследванията и специфичността на географските науки като клон на научното познание.

Ролята на анализираната периодика е значима и поради факта, че в нея се отразяват резултатите от научната дейност не само на учените от института, но и от Геолого-географския факултет при Софийския университет, и на учени от други страни, с които ГИ е имал и продължава да поддържа международно сътрудничество. Своевременното публикуване на сигурните и проверени резултати от научните изследвания може да се приеме като едно от постиженията на българската академична география. Наред с много ценните географски трудове с национално значение (монографии, национален атлас и др.), издаваната научна периодика „Известия на Географския институт“, „Проблеми на географията в НР България“ и сп. „Проблеми на географията“ са важна част от издателската дейност на Географския институт.

Направеният преглед на научната периодика, издавана през 60-годишния период от съществуването на Географския институт (до м. юли 2010 г., когато той стана департамент География на НИГГГ – БАН), на практика показва тенденциите в развитието не само на науката география в България, но и на нейните отделни научни направления. Научната периодика отразява творческите усилия и търсения на научната географска общност в страната, а през последните години и на учените географи от близки и далечни страни, да извършват изследвания в традиционни и в нови области на географското познание. Тя е едно безценно наследство за бъдещите поколения географи в страната.

## ЛИТЕРАТУРА

- А л е к с и е в, Г. Петдесет и пет години Географски институт при Българската академия на науките (1950–2005). – Проблеми на географията, 2005, № 1–2, с. 3–10.
- Б о т е в а, Ив. Списание „Проблеми на географията“ навърши 25 години. – Проблеми на географията, 1999, № 1–2, с. 3–7.

- В а п ц а р о в, И в., Х. Т и ш к о в, Л. З я п к о в, М. Д а н е в а. Развитие на изследванията по физическа география. – В: Сб. доклади от Конференция „45 години Географски институт“, С., ГИ, 1995, с. 10–18.
- И л и е в а, М., М. Й о р д а н о в а. Географски изследвания на българските земи. – В: География на България. С., ФорКом, 2002, с. 21–27.
- М е т о д и е в а, Г. Мястото на списание „Проблеми на географията“ в българските академични периодични географски издания: – В: Сб. доклади от Международна конференция. „География и регионално развитие“, С., НИГГГ, 2010, с. 514–518.
- М и ч е в, Н., С в. К и р а д ж и е в, Д. Д о н ч е в, Т. Й о р д а н о в. Развитие на изследванията по икономическа и социална география в Географския институт. – В: Сб. доклади от Конференцията „45 години Географски институт“, С., ГИ, 1995, с. 18–25.
- М и ш е в, К., Ц в. М и х а й л о в, Й. Б е л ч е в а. Тридесет години Географски институт при Българската академия на науките. – Проблеми на географията, 1980, № 3, с. 3–16.
- М и ш е в, К. Четиридесет и пет години Географски институт при Българската академия на науките (1950–1995). – Списание на БАН, 1996, № 5, с. 53–58.
- Н а й д е н о в а, Р. Развитие на изследванията по регионална география в Географския институт. – В: Сб. доклади от Конференция „45 години Географски институт“, С., ГИ, 1995, с. 25–29.
- С т е ф а н о в, П. В памет на Българското географско дружество. – География '21, 2009, № 1, с. 29–30.
- Т о т о м а н о в а, А., Е. А н г е л о в а-П е н к о в а. Международен стандартен номер на книгата (ISBN) и международен стандартен номер за периодични издания (ISSN). <http://liternet.bg/publish9/eangelova/otgovori.htm>
- х х х Географски институт при БАН. Брошура: Кратка история за института (web-страницата на института) [www.geograph.bas.bg](http://www.geograph.bas.bg)
- х х х Известия на Географския институт. Т. 1–16. – С., БАН, 1951–1974.
- х х х Проблеми на географията в НР България: Сборник статии по случай XX международен географски конгрес, Лондон, 1964. Т. 1. – С., Наука и изкуство, 1964, 248 с.
- х х х Проблеми на географията в НР България. Т. 2. – С., Наука и изкуство, 1968, 241 с.
- х х х Проблеми на географията в НР България: Регионална география на Горнотракийската низина и Родопите. Т. 3. – С., Наука и изкуство, 1972, 143 с.
- х х х Проблеми на географията в НР България : Физикогеографско и икономгеографско райониране на България. Т. 4. – С., Наука и изкуство, 1975, 173 с.
- х х х Проблеми на географията в НР България: Стара планина – природа и стопанство. Т. 5. С., Наука и изкуство, 1978, 173 с.
- х х х Сп. „Проблеми на географията“. С., БАН, 1974–2009, № 1–4.

*Департамент География – НИГГГ, БАН*



PERIODICALS OF THE INSTITUTE OF GEOGRAPHY, BAS  
(1951–2010)

*G. Metodieva*

(S u m m a r y)

Since its foundation the Institute of Geography, BAS, has published two series – “Bulletin of the Institute of Geography” and “Problems of Geography of the Republic of Bulgaria”, as well as one scientific journal – “Problems of Geography”.

The analysis of the two series shows that they have come out over periods of different duration, and have had different number of volumes, size, total print and printer’s sheets. They contain various scientific articles and studies which focus mostly on physical geography. About one third of the published materials in the two series deal with geomorphological issues; the latter are most numerous in the series “Bulletin of the Institute of Geography”. In the “Problems of Geography of the Republic of Bulgaria” the different scientific fields of the publications are equally presented. In the “Bulletin of the Institute of Geography” the authors are predominantly from the Institute of Geography, while the “Problems of Geography of the Republic of Bulgaria” has mainly contributors from other institutions. In 1974 the series “Bulletin of the Institute of Geography“ was transformed into the scientific journal “Problems of Geography”. This paper analyses the themes of the publications and the research trends in them, the ratio of the authors and the language into which the materials are published. Attention is also paid to the attempts of the editorial staff to improve the quality standard of the journal in order to meet successfully the growing needs of the readers.